

KURJER LITEWSKI

WARUNKI PRENUMERATY

Rocznica	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
8 —	4 —	2 —	—70
10 —	5 —	2,50	—84
16 —	8 —	4 —	1,50

W WILNIE...
W PRZESYŁKACH POCZTOWYCH...
W BRANICACH...
Zobacz adres 20 kop. — Za odesłanie do domu 10 kop. miesięcznie.
Listów niefrankowanych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.
Rekopisów — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny № 4.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz półtorowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub.
Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz półtorowy lub jego miejsce 60 kop.
Ogłoszenia na 1-iej str. o pożycz. państw. za wiersz pół. lub jego miejsce 1 rb.
Reklamy za wiersz półtorowy lub jego miejsce 40 kop.
Reklamy za wiersz półtorowy lub jego miejsce na 1-iej str. 50 k., po tekście 30 k.
Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb.
Ogłoszenia z wyjątkiem zamiejscowych za wiersz półtorowy lub jego miejsce 18 kop.
Ogłoszenia z wyjątkiem zamiejscowych za wiersz półtorowy lub jego miejsce 20 kop.
Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najmniejsza 40 kop.
Pasydy i prace 3-krotnie ogłoszenia 20 wyrazów 1 rb.
Ogłoszenia w niedzielnych Numerach 25% drożej.
Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metal i S-ka, Wielka 38, telefon № 886. Po godz. 6-iej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suworowska № 3.

Numer pojedynczy 5 kop. — Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Numer pojedynczy 5 kop.

KONIAK SZUSTOWA

„BRONISŁAWA” w sali „Lutnia”
13 i 14 marca 1912 r. Nowy sensacyjny program!
Dziennik Pathé (kronika).
Męczennicy Czerwonego Krzyża
(Bombardow. miasta z aeroplanu. Okropności wojny).
SERCE NIE WYTRZYMAŁO (dramat). — PAROWA KAPIEL (komedia).
Początek o godz. 5-iej pop.

Biuro meljoracji Rolnych
ORAZ BUDOWY CEGIELNI I FABRYK DRENÓW
S. Turczynowicz, A. Ponikowski, W. Trojanowski i E. Ostrowski
Warszawa — Marszałkowska 108.
Wilno — Plac Katedralny № 12 (dom Bogdanowicza).
Mińsk-Litewski — Hotel Garni, przedstawiciel Int. Iwaszkiewicz.
Kredyt Meljoracyjny Ministerjum Rolnictwa. 20030

PENSJONAT w DRUSKIENIKACH
WILLA „MAURYTANKA” DO WYDZIERZAWIENIA.
Od Zarządu Miejskiego m. Wilna.
Dla potrzeb bieżących na rok 1912 i 1913 Wydziału budowy kanalizacji i wodociągów trzeba będzie dostarczyć około 5,000,000 cegły prasowanej. Warunki na dostawę, wykaz gatunków i wzory cegły są do przejrzania codziennie w godzinach biurowych w Wydziale budowy, przy ul. Trockiej № 8. Dostawa może być oddana jednej fabryce w całości, lub podzielona na kilka części, według uznania Zarządu Miejskiego. Właściciele znaczniejszych cegielni, odpowiednio urządzonych do wyrobu maszynowej cegły, życzącej sobie wzięcia udziału w konkurencji, mającej się odbyć w dniu 6 kwietnia r. b. o godz. 1-iej popoł., w sali posiedzeń Rady Miejskiej, zechcą przedtem przejrzeć kondycję i złożony w zapieczętowanej kopercie deklarację wraz z kwitem Kasy Miejskiej na deponowaną kaucję w wysokości 10%, od zadeklarowanej sumy dostawy na r. 1912. Rezultat konkurencji będzie zakomunikowany w przeciągu 2-oh tygodni po odbyciu jej. 20615

Opuścił prasę zeszyt X^{ty}
„DZIEJÓW POROZBIOROWYCH LITWY I RUSI”
TREŚĆ: Opisy pobytu Stanisława Augusta w Grodnie. — Dzieje rządów Tutolmina i Repnina. — Wyroki smoleńskiej komisji śledczej. — Wykaz majątków skonfiskowanych i inkwizycyjnych. — Rys statystyczny, charakterystyka systemu podatkowego i organizacji poczt. — Początek zarysu sprawy włościańskiej na Litwie.
ILUSTRACJE I PORTRETY: Stanisław Iliński, generał-inspektor Kawalerji.
Cena zeszytu kop. 35, z przesyłką 40 kop.
Dla prenumeratorów „Kurjera Litewskiego” cena zeszytu kop. 25 z przesyłką kop. 30.
Zamówienia wraz z opłatą na „Dzieje Porozbiorowe Litwy i Rusi” na 6, 12 i 24 zeszytów przyjmują: Administracja „Kurjera Litewskiego” w Wilnie, plac Katedralny № 4, oraz wszystkie księgarnie w kraju i zagranicą.
Szczegółowy prospekt na żądanie wysyła się bezpłatnie.

WILEŃSKA SPÓŁKA MELJORACYJNA
„NIEMEN”
Kierownik Spółki prof. Dr. JAN BLAUCH,
WILNO, ul. Świętojerska № 9.
Oszuszczenie błot. Nawadnianie i poprawa gruntów ornych i łąkowych. Uprawa torfowisk. Drenowanie. Zakładanie gospodarstw rybnych. Regulacja rzek i potoków. Wyrabianie z gwarancją kredytu meljoracyjnego.
KAPELUSZE
BIELIZNĘ
KRAWATY
RĘKAWICZKI
PARASOLE
POLECA
O. KAUCZ
w Wilnie.
CENY DOSTĘPNE DLA WSZYSTKICH.
Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę s. p.
Konstantemu Jankowskiemu
bardzo serdeczne podziękowanie składają
Żona i dzieci.

Sprawa Cerkwi w Dumie.
Debata nad „budżetem” Synodu zamienili się w tym roku w Dumie państwowej w wielki proces, wytoczony obecnemu kierownikowi spraw cerkiewnych Rosji i w rewizję, rzecz można, ogólnego spraw tego stanu. Sprawy to przyczyniły istniejące już dawno, rzeczy chroniczne, długotrwałe... sprawy i przyczyny doznane. Te ostatnie nadaly rozprawom parlamentarnym szczególnej cechy aktualności niezwykłej i śmiałego politycznego protestu. Przeciwko czemu to był protest — ktoś nie wie... Ale, że więcej w nim było domyslników i twierdzeń ogólnikowych, niż merytorycznych — nic dziwnego. Są zjawiska tak dziwne, tak skomplikowane, tak jaskrawe i tak „nietykalne” zarazem, że nawet oburzenie społeczne obchodzić je musi, wskazując na nie palcem, ale nie nazywając ich z imienia. Zresztą i imię rzucano... W mowie Guzkowa zabrzmiało ono dwakroć. „Grzegorz Rasputin” — to nazwisko magiczne, za które konfiskują pisma, z wysokości trybuny dumskiej śmiało wymówione, okre-

Sala Koncertowa Ogrodu Botanicznego dyrekcja I. A. SZUMANA. Telefon № 304.
Dziś Wspaniały Concert Cosmopolite.
Trio rumuńskie Muciano.
Gimnastycy powietrzni Elrados na trapezie. — Polska artystka Helena Malicka. — Hiszpanka Katalanita. — Stefańska, Olga, Granowska. — Ensemble A. F. Polakiewicza. — Bella Zeze, Stawicka, Wallero, Doll, Welizarowa, Klementjewa, Lubina i wiele inych. Początek o godz. 11-iej wiecz.

Wileńskie Tow. Pomologiczne poleca
NASIONA NAJLEPSZEJ JAKOŚCI
patentowa, wazowana, kwalifikowana
po cenach najniższych.
„NASIONA TYMOTKI”
WILNO, ulica Wielka (Zamkowa) № 4.
Cenniki bezpłatnie. 10054

Lecznica chirurgiczna
D-ra T. Dembowskiego
Wilno, Górzyaty 9. 11209
Przyjęcia chorych od g. 3—4 oprócz niedziel.
Lecznica posiada własny warsztat ortopedyczny.

siło najlepiej sytuację. Komu nie wystarczyło — ten słyszał zresztą więcej. „Cerkiew i państwo są zagrożone — mówił leader październikowców. — Wiemy jak ciężki dramat przeżywa Rosja. Sekciarz, czyniący „ciemne sprawy”, a może oszust, osiągnął stanowisko centralne, zawiadując takim wpływem, przed którym muszą pochylić czoła wyżsi przedstawiciele władzy państwowej i cerkiewnej... „Pomyślcie tylko, kto gospodarzy „na góry”, kto kreci os, powodując zmianę kierunków, upadek jednych ludzi, wyniesienie drugich”. Tak wołał Guzkow, zapomniałszy jakgdyby o właściwej sobie ogólności. Stawiał na kartę niemało. Rozumiał, wiedział, iż to mu zapomnianem nie będzie. Jednocześnie wiedział jednak i to, że jako działacz społeczny spełnia ciężki i twarde obowiązki, wypowiadając myśli wielu.

Debata synodalna i z niedomówień składająca się a jednak dziwnie silna mowa moskiewskiego posła ugruntowały znowu prestige moralny tego ostatniego... I tylko jedno było w wystąpieniu Guzkowa niezmiernie charakterystycznym. — Niewyciągnięcie ze skonstatowań arcyomocnych żadnych wniosków natury ogólniejszej. Cały swój atak skoncentrował ten ostroży polityk na osobie nadprokuratora Synodu. Jakgdyby naprawdę ten starzec był winien wszystkiemu i wszystkiemu mógł zapobiedz. Gdy tymczasem... Ale tak było u czynnie najłatwiej. Zapędzać się za nadto p. Aleksander Guzkow nie lubi — zresztą zrobili to za niego inni. Więc hr. Uwarow, więc referent komisji Kowalewskiej, więc o. Titow, więc Gegeczkowi i t. d. Ci już nietylko godzili przeróżnymi sposobami w dawnego towarzysza Pobiedonoscewa, ale stawiali pewne szersze, określone wymogi, odnoszące się do reformy Cerkwi. „Cerkiew przeżywa chwilę upadku — i naszym obowiązkiem wymyśleć sposoby, jakimi mogłaby być odnowiona... Stąd konsekwentnie wypływał cały szereg zagadnień, oddawna oczekujących rozwiązania. Do nich należy zorganizowanie na nowych całkiem podstawach „parafji”, sprawa konsystorzów i seminariów duchownych, wreszcie stosunek do wyklętych od paruset lat staroobrzędowców... Wszystko to są bolączki religijnego rosyjskiego życia, wszystko to są zarzewia bolączki społeczne. Konieczność załatwienia się z nimi odczuwa w Rosji każdy. Tylko kilku duchownych, pocieszających Dumę, że źle znowu wcale nie jest i zerkających w stronę ław ministerjalnych — nie reprezentowało żadnego społecznego odłam. Zrozumienie potrzeby zmian jest powszechne...
Dowodem tego nawet ostatnie przemówienie Sablera. Nawet on zrozumiał, że już darmo próbować płynąć przeciw fali, nawet on musiał wyznać, iż „każdy rosyjanin pragnie, aby Cerkiew żyła swoim odrębnym życiem... I zgadzał się, iż „sa sprawy, które najłatwiej uregulować może sobór...” Te oświad-

znaczny stopniem służbowymi i osobistymi ich zaletami”, i wskazywał na „wzmocnienia osobistego, bezpośredniego wpływu dyrektorów i inspektorów na szkoły przez częste ich odwiedzanie”, ponieważ „tylko przy osobistym odwiedzaniu szkół dyrektorowie i inspektorowie mogą z należytą dokładnością wskazać braki w kierunku tej lub innej szkoły, a to na żywym przykładzie ucznie je poprawiać przez wyjaśnienie nauczycielowi zadania jego działalności i przez dawanie praktycznych sposobów wykładu dla osiągnięcia tego zadania”.

„W końcu swego cyrkularza p. minister wspominał o polepszeniu materialnych warunków dyrektorów i inspektorów szkół ludowych, wskutek wprowadzenia dla nich nowych zwiększonych etatów, dalej zaś nawoływał ich do „samozaparcia się w pracy, wytrwałości w przeprowadzaniu w życie idei państwowej, rozumnego i energicznego spełniania przepisów prawa i wskazówek ministerjum”.

„Powołując się na powyższy cyrkularz p. ministra oświaty, inspektor szkół ludowych 6-go rejonu gubern. wileńskiej, pow. dziśnieńskiego, p. Nieczajew, zwrócił się do podległych mu zarządzających szkół 11 (24) stycznia 1912 r. pod Nr. 32 z żądaniem następującym: „Zgodnie z tym cyrkularzem, którego kopia drukowana załączona przy niniejszym w całości, w sprawie wykładu religijno-uczniowskiego w szkołach powierzonego mi powiatu dziśnieńskiego, uważam za pilne i konieczne, by wykład tego przedmiotu uczniom wyznania katolickiego prowadzony był przez kapłanów w języku rosyjskim. Jako zarządzającemu szkołami, polecam Panu zawiadomionemu wyznania katolickiego przy okazaniu niniejszego cyrkularza p. ministra, żeby wykładał religie w powierzonej Panu szkole katolickim po rosyjsku; polecenie to proszę dać kapelanowi wyznania katolickiego do podpisu, iż było mu zakomunikowane, o podpisaniu tego przez kapłana proszę mnie zawiadomić niezwłocznie”.

„Na podstawie tego rozporządzenia p. Nieczajewa, zarządzający głościska szkoła miejska w dn. 31 stycznia (13 lutego) 1912 r. pod Nr. 30 zwrócił się do miejscowego kapłana katolickiego z następującym listem:
„Mam zaszczyt prosić usilnie Waszą Wielebność o wykładanie religii uczniom wyznania rz-katolickiego w głębszej szkole miejskiej nie inaczey, jak w języku rosyjskim, na mocy znanego rozporządzenia władz naukowych”.

„Uważając odeszłe zarządzającego miejsckiej szkoły głębszej, a także żądanie inspektora szkół ludowych 6 rejonu gubern. wileńskiej za niezgodne z Najwyższym ukazem z dn. 31 (30) kwietnia 1905 r. p. 14, i nie wypływające z cyrkularza p. ministra oświaty z dn. 18 (31) października 1911 r., niy, niżej podpisani, proponujemy Dumie Państwowej na podstawie art. 33 ust. Dumy, aby się zwróciła do ministra oświaty z interpelacją:
„Czy wiadomemu mu są nielegalne rozporządzenia inspektora szkół ludowych 6 rejonu gubern. wileńskiej, p. Nieczajewa, a jeżeli są mu wiadome, to co zamierza minister uczynić, aby przywrócić moe prawa tam, gdzie go nie spełniają podległe mu organy”.

„Interpelację prosimy uznać za narząd”.

Podpisali interpelację, prócz posłów polskich, posłowie: Murawjew, Kiejnis, Kuźmow, Karlsberg, Bulat, Godniew, Kamienski, Anrep, hr. Uwarow, Jęfrow, Głebow, hr. Tolstoj, Komsin I, Lipinow, Łuczyczkij, Wolkow II, Czeronowitow, Pietrowskij, Meyendorff, Popow III, Poziello, Falz-Fejn, Zacharow I.

Z PETERSBURGA.
(Telegram własny).
KWESTJA KOLEI CZARNOMORSKIEJ. — ODROSCIE PROJEKTU CHELSKIEGO. — REFERAT SAZONOWA.
Petersburg, 13 (26) marca.
(W.) Oczekiwane jest szybkie rozstrzygnięcie kwestji budowy kolei czarnomorskiej. W razie, gdyby budowa uznana była za potrzebną, Kokowców prawdopodobnie ustąpi ze stanowiska prezesa Rady ministrów.
Decyzja Dumy o tem, by na posiedzeniach środowem i czwartkiem Dumy obradować nad organizacją kredytu dla miast i ziemstw, odracza trzecie czytanie projektu chelskiego (patrz parlament) na kilka tygodni.
Referat ministra spraw zagranicznych o polityce zagranicznej będzie wygłoszony dopiero po świętach.

Polska interpelacja.

Interpelacja, złożona przez posłów polskich w Dumie, z powodu żądania inspektora szkół ludowych w pow. dziśnieńskim, Nieczajewa, by nauka religijno-uczniowska była wykładana w szkołach głębszych po rosyjsku, brzmi, jak następuje:
„Interpelacja do p. ministra oświaty. „18 (31) października 1911 r. pod Nr. 34120 pan minister oświaty zwrócił się z cyrkularzem na imię dyrektorów i inspektorów szkół ludowych, w którym, wskazując na „ogromne znaczenie państwowe nauczania powszechnego, kładące podwaliny pod przyszły szybki rozwój kulturalny Rosji”, żądał od dyrektorów i inspektorów szkół ludowych, wobec natężonego zainteresowania myśli społecznej szkołami i jej życiem, bardziej poważnego traktowania ich bezpośrednich obowiązków i większej znajomości kwestji kierownictwa oświaty ludowej na miejscach.
„Dalej p. minister oświaty zwracał uwagę wspomnianym dyrektorów i inspektorów „na szczególnie wysoka odpowiedzialność moralną, jaką ponoszą w czasie obecnym za powodzenie powierzonej im sprawy, warunkowanej w

W Warszawie odbywa się zjazd związku równouprawnienia kobiet polskich (z Królestwa).
Wysłano do Hamburga agentów w poszukiwaniu Zaloga (z Królestwa).
Duma przyjęła wczoraj interpelację polską o wykład religijny, obradowała potem nad budżetem ministerium spraw wewn. i nad kwestją dopuszczalności kobiet do adwokatury (parlament).
Trzecie czytanie projektu chelmskiego odczono na kilka tygodni (telegr. z Petersburga).
Rada państwa uchwaliła projekt popierania rosyjskiej fabrykacji maszyn rolniczych (parlament).
W Rumunii urządzono wrogą demonstrację przeciwko rządowi (telegr.).
Pod Brukselą zapadł się tunel kolejowy, są ofiary (na szer. św.).
Pod Paryżem 6 bandytów dokonało napadu, morderstwa i rabunku w banku (telegr.).
W Turcji wydano prawo, zakazujące nowatorstwa w dziedzinie obyczajów muzułmańskich (telegr.).

Filomena Misiewiczowa 3 rb. Zamiast nabożeństwa żałobnego za duszę ś. p. Curylla Misiewicza, Filomena Misiewiczowa 3 rb.
Na naukę jez. polskiego: Władysław Kwintowski 1 rb., na uczeniu kolegi ś. p. Zygmunta Musińskiego. Na wypis: od Haliny Borsukowej 5 rb., zamiast wieńca na grób inż. Joachima Wańkowicza.
Na nauce jez. polskiego w szkołach miejskich: za napis ś. p. Julji Ciundziewskiej, Marja Ciundziewska 20 rb.

Notowania Wileńsk. Banku Ziemskiego.

4½% listy zast. Wil. Ban. Ziem.	85.75
Akceje Wil. Banku Ziemsk.	prop 594.—

GIEŁDA.

Telegramy Handlowe i Agencji Telegraficznych

Petersburg, d. 13 (26) marca 1912.

Nastroj Giełdy
wartościami dywidendowmi. słabszy
papierami lokacyjnymi. słabszy
• premjówkami

Londyn 3 mies. — czeki . . .	94.90
Berlin 3 mies. — czeki . . .	46.41
Paryż 3 mies. — czeki . . .	37.50
4½% Renta państwowa . . .	90.½
5% Pożyczka wewn. 1903 r. I em.	103.½
5% " " " " 1908 r.	103.½
4½% " " " " 1903 r.	103.½
4½% " " " " 1908 r.	103.½
4½% " " " " 1909 r.	100.½
5% Listy zastawne h. szlach. . . .	99.½
5% " " " " " " " " " "	100.½
5% pr. jówkami I em. 1894 r. . . .	452.—
5% " " " " II em. 1896 r.	361.—
5% " " " " III em. (szlachectwo) . . .	333.—
4½% obl. Petersb. miejsk. (w. w. k.)	80.½
4½% list. zast. Wileńsk. B. Ziem.	85.75
4½% " " " " " " " " " " " " .	86.½
4½% " " " " " " " " " " " " .	87.½

Akceje Ban. Azowski-Dobroński . . . 6.0½

• Wolański-Kamczogo . . . 104.—

• " " " " " " " " " " " " . . . 541.—

• Dyskont. przedpłatowy . . . 543.—

5 Oblig. Towarzystwa Kredytowego w. Włost. 87.—

4½% " " " " " " " " " " " . . . 81.5

5% Listy zast. Tow. Kred. m. Wileń. . 86

Na szerokim świecie.

Zapadnięcie się tunelu. W Laeken pod Brukselą, podczas budowy tunelu kolejowego, jeden z filarów żelaznych, podtrzymujących sklepienie, runął, powodując runięcie innych filarów, a zarazem wielkich mas betonu, które przyniósł swym ciężarem dom, położony poniżej terenu. Dom zniszczony doszczętnie. Z pomiędzy pracujących robotników 10 wpadło w przepaść, z których 2 zostali na miejscu zgniećmi, inni ciężko pokaleczeni.

Afera palestyńska. Wykryto, że jeden z najwybitniejszych działaczy palestyńskich, Rebi Meier, na którego ręce płynęły ogromne sumy na „złożenie palestyńskie”, jest oszustem i złoźczycą. Nie mówiąc już o nadużyciach pieniężnych, działacz ten zamieszkuje w Jeruzolimie, obok brzojny prowadził dom publiczny, uradzał oszukańcze loterie, sprzedawał fałszywe akcje, prowadził szulerię, uprawiał prowokację i zdradził się handlem żywym towarem.

Suфраżytki chińskie. Z Nankinu donoszą, że gromada suфраżytek chińskich wdaruła się do pałacu, w którym zasiada rada narodowa. Rozwzrydzone kobiety poróżbiły szyby, poczem zaniosły całokształt rady, aby posiedzenie trwało dalej w ich obecności. Dopiero przyzwano wojsko usunęło awanturę i przywróciło spokój.

Czarownica z Barcelony. W Barcelonie aresztowano niejaką Henrię Marti, która sporządzała różne lekarstwa i napój miłosny z krwi młodych dziewczątek. W mieszkaniu Marti znaleziono skrytkę, w ścianie, a w niej kości i włosy ludzkie. W podwórzu zaś w stosie ziemi tak wielką ilość kości, że stos ten nazwany można prawdziwym cmentarzem.

CZYNNIKI

Złozone w Administracji „Kurjera Litewskiego“

Na wypis dla 3 synów wdowy Z. zamiast nabożeństwa żałobnego za duszę ś. p. Stefana Misiewicza, matka

Krów	24
Cielak	753
Kóz	2
Owice	1
Świń	135
Za pud.	540
Mięso wołowe	300—400
Cielęcina	300—400
Wieżrzozina	575—600

DEMONSTRACJE W RUMUNJI.

Bukareszt. 17 delegatów opozycji (z tłumem manifestantów, skierowało się do izby posłów z petycją protestu przeciwko pożyczce i wykupie przez municypalność linii tramwajowej. Przewodzącemu ministrowi spraw wewnętrżnych tłum urządził wrogą demonstrację. Kłós z tłumem rozbił okno w samochodzie. Zandarmerja przywróciła porządek. Prezydent izby petycję przyjął.

PRZYSPYPIANI LAWINA.

Wiedź. Wydobyto z pod lawiny 7 trupów, w liczbie których znajduje się przewodnik wycieczki sędzia Hakker.

SMIERĆ LOTNIKA.

Piusseldorf. Lotnik Kleche spadł z wysokości 100 metrów i zabił się na miejscu.

PODRÓŻ CESARZA WILHELMA.

Wenecja. Wieczorem na „Hohenzollernie” odbył się obiad, na którym był obecny król włoski.

Berlin. Podług informacji urzędowej kanclerz Rzeszy na święta wielkanocne jedzie na Korfu, na skutek specjalnego życzenia cesarza, chcącego w ten sposób zaprzeczyc pogoskom o dymisji kanclerza.

Wenecja. Król włoski wyjechał do Rzymu. Jacht „Hohenzollern” odplywa dziś w dalszą drogę.

PRZEDSTAWIENIE NOWEGO POSŁA.

Konstantynopol. Czarykoff przedstawił władzom tureckim pełnomocnika rosyjskiego Swieczina.

Z PODRÓŻY NAOKOŁO ŚWIATA.

Konstantynopol. Powracając do Serbii, przybył po pieszej podróży naokoło świata serb Radowicz. Podróż jego trwała 3 lata.

W TURCJI.

Konstantynopol. Wyborcy opozycyjni napadli na biuro wyborcze i poróżbiali urny.

Konstantynopol. W celu podtrzymania obyczajów muzułmańskich zatwierdzone zostało przez sultana prawo o pociąganiu do odpowiedzialności za oszczeplenie. Na zasadzie tego prawa między innymi karane będą muzułmanki na ukazanie się na ulicy z odsłoniętymi twarzami, lub ubrane podług mody europejskiej.

IRRYGACJA EGIPTU.

Kair. Kedyw otworzył zgrupowanie narodowe, w przemówieniu inauguracyjnym nadmienił o irrygacji niektórych części Egiptu.

W PERSJI.

Choj. We wsi Daralak kurdywie zburiły kościół ewangelicki i zabili stróża kościelnego.

Mesched. Znajdujący się w schronisku, w grobowcu imam Razy, stronica eks-szacha atakowała policję, która ich otoczyła. Do zwolenników eks-szacha przylączył się tłum i razem udali się w stronę miasta, gdzie rozpoczęto rabunek. Napadnięto i domy rosjan.

Sytuacja zaczęła być groźna. Dowiedziawszy się o tem, konsul generalny książę Dabiza, za zgodą władz miejscowych, ogłosił miasto w stanie oblężenia i oddał władzę dowódcy załogi rosyjskiej generałowi Riederce.

Mesched. Oddział rosyjski przywrócił bez wystrzału porządek. Zwolennicy eks-szacha powrócili do ukrycia nietykalnego, które prawdopodobnie dobrowolnie opuścili obdzielni amnestją.

NA BUKOWINIE.

Czerńowce. Na wiecu rumunów, z udziałem marszałka krajowego Horumzaki, uchwalono protest przeciwko naznaczeniu wikariuszem djeceży nie rumuna. Postanowiono wysłać deputację do cesarza.

KONWENCJA CUKROWA.

Petersburg. Najwyższy ratyfikowany został protokół konwencji cukrowej, podpisany przez posła rosyjskiego w Brukseli.

Berlin. Projekt konwencji cukrowej mimo protestu agrariuszów, został przyjęty.

Haga. Izba przyjęła projekt konwencji cukrowej.

BANDYTYZM WE FRANCJI.

Przyjechali z Paryża na automobilu do Chauffy, wtargnęli do oddziału banku „Societe Generale”, gdzie zabił kasjera oraz drugiego urzędnika, zranili ciężko trzeciego, zarabowali 40 tysięcy franków, poczem uciekli. W tymże czasie na drodze do Montgeron, nieznanzi ludzie zatrzymali przejeżdżającego automobil i zażądali od pałacza, aby oddał automobil. Pałacz odmówił, został więc zabity, jadący automobilem pasażer został ciężko ranny, a napastnicy na tymże automobilu odjechali. Przypuszczalnie są to bandyci, którzy dokonali napadu w Chauffy.

PRZESTĘPCZOŚĆ W FRANCJI.

Paryż. W związku z wzrostem przestępstwa rada ministrów wniosła do parlamentu kredyt miliona franków na zwiększenie policji.

LOTNICZYSTWO WOJENNE.

Paryż. Izba przyjęła projekt lotniczy

z tem nowym zjawiskiem w adwokaturze i wyrzec się kobiety adwokata wówczas dopiero, gdy się okaże nieuzupełniona i szkodliwa. Tylko brudne umysły i brudne usta mogą przypuszczać, że obecność kobiet wnieśli pokusę lub coś brudnego do atmosfery, w której będą one pracowały, służąc prawdzie i dostojestwu obywatelstwa. Hr. Uwarow (post.) dowodzi, że kobieta rosyjska dawno już dorosła do równouprawnienia jej z mężczyzną na wszelkich polach pracy i myśli ludzkiej.

Debata nad kwestją powyższą odłożono i na wniosek opozycji zdjęto

projekt chelmski

z porządku dziennego posiedzenia dzisiejszego.

(T. A. P.) Z komisji interpelacyjnej. Dumka komisja interpelacyjna przyjęła następujące interpelacje: z powodu rozporządzeń naczelnika m. Petersburga o obecności w przesłuchaniu z d. 4 (17) lutca 1906 r. członków policji na posiedzeniach zarządów związków zawodowych i robotniczych i z powodu bezprawnych czynów władz na Kankazie, stosowanych podczas obławy na rozbójników, wreszcie interpelację o ukrośnieniu rozbójów w obwodzie teryskim.

Przypominamy Sz. Prenumeratorom, że czas odnowić przedpłatę na kwartał II-II 1912 r.

TELEGRAMY

„Kurjera Litewskiego“.

(Telegramy Ag. Petersburskiej).

Z dnia 13 (26) marca.

DZIEŃ „KŁOSA“.

Kijów. W dzień „Kłosa żytniego” zebrano 76,387 rb.

ZABÓJSTWO KOMENDANTA.

Petersburg. Dwóch żołnierzy Talmozerskiego oddziału straży pogranicznej zabiło z karabinów komendanta oddziału, rotmistrza Malczewskiego.

O POSELSKA WOLNOŚĆ SŁOWA.

Petersburg. Minister sprawiedliwości wniósł do Rady ministrów prośbę marjupolskiego marszałka szlachty, Kowalewskiego, o pociągnięcie do odpowiedzialności 34 posłów, którzy podpisali interpelację o zabójstwie posła Karawajewa.

WALKA Z DZUMA I CHOLERĄ.

Petersburg. Ministerium spraw wewnątrznych wniosło do Rady ministrów projekt wyasygnowania ziemstwom i miastom półtora miliona rubli na walkę z dzumą i cholera.

Z SĄDÓW.

Petersburg. Petersburski sąd okręgowy, rozpatrzywszy sprawę syna znanego szadnika Stojanowskiego, byłego szambelana obecnie pozbawionego praw Jana Stojanowskiego, skazał go za szereg oszustw na rok więzienia.

Tenże sąd skazał szlachciucha Radkiewicza, zwołącego się Wadymem Krowianikiem, na osm lat robót za zabójstwo w 1909 r. prostytutki Lutosznikowej.

Krzemienczuk. Sąd okręgowy rozpoczął rozpatrywać sprawę szajki podpalaczy, którzy w 1909 roku dokonali przeszło 100 podpalceń, w celu otrzymania asekuracji. Na ławie oskarżonych zasiada 13, główny herszt zbiegł. Świadków zawezwano 98.

Moskwa. Wojeński sąd okręgowy skazał b. komisarza szpitala wojskowego, Ilijna, na 16 miesięcy twierdzy za fałsz służbowy w celu korzyści własnej.

Izba sądowna skazała agenta policji śledczej, Jakunina, na rok rot aresztanckich za wymuszanie datków.

CZYNNIKI

Archaniełsk. We wsi Trufanowskoje włościanin Kisielow, w przystępie oblankania, odrąbał głowę śpiącego i siedmiorgu dzieciom. Trupy zakopał w jamie. Kisielow umieszczony został w domu oblankanych.

NA BUKOWINIE.

Czerńowce. Na wiecu rumunów, z udziałem marszałka krajowego Horumzaki, uchwalono protest przeciwko naznaczeniu wikariuszem djeceży nie rumuna. Postanowiono wysłać deputację do cesarza.

KONWENCJA CUKROWA.

Petersburg. Najwyższy ratyfikowany został protokół konwencji cukrowej, podpisany przez posła rosyjskiego w Brukseli.

Berlin. Projekt konwencji cukrowej mimo protestu agrariuszów, został przyjęty.

Haga. Izba przyjęła projekt konwencji cukrowej.

BANDYTYZM WE FRANCJI.

Przyjechali z Paryża na automobilu do Chauffy, wtargnęli do oddziału banku „Societe Generale”, gdzie zabił kasjera oraz drugiego urzędnika, zranili ciężko trzeciego, zarabowali 40 tysięcy franków, poczem uciekli. W tymże czasie na drodze do Montgeron, nieznanzi ludzie zatrzymali przejeżdżającego automobil i zażądali od pałacza, aby oddał automobil. Pałacz odmówił, został więc zabity, jadący automobilem pasażer został ciężko ranny, a napastnicy na tymże automobilu odjechali. Przypuszczalnie są to bandyci, którzy dokonali napadu w Chauffy.

PRZESTĘPCZOŚĆ W FRANCJI.

Paryż. W związku z wzrostem przestępstwa rada ministrów wniosła do parlamentu kredyt miliona franków na zwiększenie policji.

terpelacja ma stronę odwrotną, polegającą na tem, iż w szkołach kraju zachodniego z ludnością rosyjską lub galczyą białoruską, księża starają się polonizować katolików rosjan oraz litwinów z pomocą wykładu religijno polskiego, wbrew punktowi 14 Najwyższego ukazu z dn. 17 (30) kwietnia. Na dowód, mówca powołuje się na szereg informacji z piśmie rosyjskich. Interpelacja jest ważną, o ile wyjaśni polonizowanie przez księży ludności białoruskiej i litewskiej. Możliwaby ją przyjąć, gdyby była rozpatrzoną dokładnie przez komisję.

Bierceowski II (praw.) uznaje za słusze, by dzieci polaków uczyły się religii po polsku. Mówca nawet popierałby interpelację, gdyby w niej była mowa tylko o dzieciach polskich, ale w interpelacji mówi się wyłącznie o wyznaniu, nie zaś o narodowości. Przycieczona wczoraj interpelacja twierdzi, że w powiecie dzisiejszym polacy stanowią mniejszość ludności, natomiast większość stanowią białorusini, którzy naturalnie nie powinni się uczyć religii po polsku.

Bulat (trud.) mniema, iż interpelacja powinna być przyjęta, aby ministerium otwarcie odpowiadało, czy nadal prowadzi politykę rusyfikacyjną względem dzieci polaków, litwinów i białorusinów, czy też ochrona moe rozkazu Najwyższego, pozwalającego każdemu użyć się religii w języku macierzystym.

Ks. Maciejewicz dowodzi, że minister skazał trzech cyrkularza ministerjalnego, dla tego, gdyby Dumka uchwalila interpelację, to poparłaby tylko punkt widzenia ministra.

Tomaszkiewicz (praw.) uważa rozporządzenie inspektora za legalne, Polowcow (nac.) i hr. Bobryński (nacjonalista) również oświadczają się przeciw, popiera interpelację Harnuszwicz.

Interpelacja uchwalono większością 100 gl. przeciw 82.

Dalej toczą się obrady ogólne nad budżetem ministerium spraw wewnątrznych.

Maksudow (muz.) mówi o przesładowaniu przez ministerium szkół muzułmańskich, prasy i t. p. i zaprzecza istnienia środ muzułmanów w Rosji prądu panislamistycznego.

Puryżkiewicz (praw.) mówi wyłącznie o prasie i o konieczności walki z prasą lewicową. Prasa prawicowa jest zaledwie w początku, tymczasem lewicowa rozwija się pólecznie, dzięki pomocy żydów, i w ten sposób wytwarza t. zw. opinie publiczną. Między innymi mówca zaleca, by rząd nie karał grzywnami wydawców prawicowych, gdyż ich to doprowadza do ruiny.

Czeheidze (s. d.) Stolypin w deklaracji rządowej w Dumie powiedział, że akt 3 (16) czerwca był aktem ratunku dla Rosji. Rzeczywiście była wspólna praca Dumy z rządem zdołala wytyczyć wrogów wewnątrznych. Ale oto teraz Guczkow i Puryżkiewicz ogłaszają, że ojczyzna jest znów w niebezpieczeństwie. Mają słusność, gdyż od 3 (16) czerwca 1907 r. prawo w Rosji stało się bezprawiem, prawodawstwo szulerką, sprawiedliwość fałszem i t. d. Jest to wszelkże zadatkami waszej śmierci moralnej, a dla nas rekojmiją szczerścią i zwycięstwa.

Motowlow (nac.) wyraża główne życzenie, by nowe wybory odbywały się bez udziału partji lewicowych.

Na tem obrady nad budżetem przerwano i przystąpiono do referatu komisji reform sądowych w kwestji, czy pożądanym jest projekt prawodawczy udzielenia

kobietom prawa zajmowania się adwokaturą.

Referent Czernoszwitow oświadcza, iż komisja uznała ten wniosek za pożądanym pod warunkiem, że będą dopuszczane w poczet przyszłych i prywatnych adwokatów tylko kobiety z wyższym wykształceniem prawniczym. W prawodawstwie rosyjskiem niema prawa, zakazującego kobietom zajmowania się adwokaturą.

Wiceminister sprawiedliwości, Wierlowin, z kilku względów jest temu przeciwny. Między innymi liczba adwokatów przyszłych przewyższa potrzebę, przygotowanie kobiet w szkołach jest niedostateczne, wreszcie dopuszczenie kobiet do adwokatury przesadza w zasadzie ogólną kwestję dopuszczania kobiet do działalności społecznej i państwowej. W szczególności praktyka sądowa daje przykłady tak brudnych i okropnych spraw, że kobiety nie zgodzą się na prowadzenie podobnych spraw, jeśli nie stracą cech kobiecości; również wyżyły w więzieniach dla kobiet byłyby bardzo uciążliwe. Wobec powyższego rząd odmawia opracowania odcnego projektu prawa.

Andronow (paźdz.), nie godząc się na stanowisko swej frakcji, jest przeciwnikiem dopuszczenia kobiet do adwokatury, gdyż między innymi, wskutek konkurencji, doprowadziłoby to do zupełnej dezorganizacji obyczajów w tym zawodzie.

Ref. Czernoszwitow odpowiada wiceministrowi, że myśląc kobieta zna obrzy rozpusty i potępia je podobnie, jak każdy uczyli i szlachetny człowiek. Tomaszkiewicz (pr.) dowodzi, że kobieta może wpływać na bieg procesu i na decyzję sędziów przyszłych. Szubinski (paźdz.) podkreśla, iż trzeba pozwolić samemu społeczeństwu rozporządzić się

Na wniosek arcybiskupa Antoniego postanowiono upelnomocnić kogokolwiek z członków Synodu, aby udał się do Carskiego-Sioła i tam poparł Sablera. W Kołach synodalnych panuje przekonanie, że Sabler zachowa stanowisko.

„Obroncy zostrzonego pała“.

„Wiecz. Wrem.“ z powodu wyroku na milionera bakańskiego Tagiewa i współników omawia stanowisko obrońców Tagiewa: Zamysłowski i Małakława i w sposób bezwzględnie ostrew potępia ich rolę w tym procesie. Dla grubych honorarjów (podobno po 100 tysięcy rubli) „obroncy męczénego zostrzonego pała“ jak pisze „Wiecz. Wrem.“ porzucili obrady budżetowe, Sablera i interpelację polską. Organ nacjonalistyczny uważa karierę polityczną Zamysłowskiego i Małakława za skończoną. Postowie ci przed wyborami skompromitowali się zupełnie.

„Kiecz“ z powodu ataków na Małakława zaprzecza informacjom „Golos Moskwy“, jakoby Małakłow podjął się obrony za zgodą partji kadetów, której poseł przybył do Moskwy część honorarjum na cele wyborcze.

Strejk górników.

(T. A. P.) Londyn. Po naradzie Asquitha z górnikami i właścicielami kopali balsem rokowania odczono do 13 (26) b. m.

Głogów. Częściodowo górnicy przystąpili do pracy.

Rzym. Z Savonny komunikują, że wobec przerwania dowozu węgla angielskiego handel mocno cierpi. Prawie wszystkie pociągi towarowe na linii Savonna — Turyn nie kursują. Wstrzymanie prac w porcie wywołało kryzys w całym przemyśle Piemontu.

Genf. Zastrejkowało tysiąc robotników portowych.

Bytom. W większości kopalni na Górnym Śląsku robotnicy przystąpili do pracy.

Londyn. Makenau oświadczył w izbie posłów, że pertraktacje o placę zarobkową przedłuża się, gdyż rząd nie chce ustąpić żądaniom robotników.

Sytuacja właścicieli kopali podlega zmianie. W kołach robotniczych panuje przekonanie, że strejk potrwa jeszcze 3 — 6 tygodni.

Londyn. Wznowiono w izbie posłów rozważanie billu o placę minimalnej.

Republika chińska.

(T. A. P.) Hańkoo. Z Uczanu komunikują o napadzie rozbójników na trzech misjonarzy amerykańskich na drodze do Syczuanu. Misjonarze zostali zranieni. Łódź, na której leżeli została zrabowana.

Pekin. Tanszaj przybył do Nankinu. Wskutek różnicj zdań w zgromadzeniu doradczem, utworzenie gabinetu napotyka na trudności.

Petersburg. Komitet bezpieczeństwa w prowincji cyeckarskiej, utworzony w czasie kryzysu dynastycznego, został skasowany, a na jego miejsce powstał komitet pospolitego ruszenia, z udziałem przedstawicieli organizacji społecznych. W zakresie zadania wchodzi formowanie 20-tygodniowego pospolitego ruszenia. Reorganizacja ta wywołała nieudatne zwerbowanie do służby policyjno-wojskowej chunuchów.

PARLAMENT.

POSIEDZENIE RADY PAŃSTWA z dnia 13 (26) marca.

(T. A. P.) Przed przerwą pod przewodnictwem Golubiewa, uchwalono projekt ustanowienia przepisów ograniczających polowanie na sobole i wobec pewnych zmian w redakcji Dumy, przesłano go do komisji porozumiewawczej.

Po przerwie przyjęto w redakcji komisji projekt popierania fabrykacji rosyjskich maszyn rolniczych

i zmian oraz uzupełnień w ogólnej tariffie dla handlu europejskiego. Minister handlu, opowiadając się za projektem komisji, zaznaczył, iż rząd nie godzi się na poprawki Dumy, ponieważ odrzucenie premji byłoby niewybaczalne z uniemożliwieniem fabrykacji w Rosji maszyn skomplikowanych. Przyjęcie poprawki Dumy o rozszerzeniu kategorii dowozonych z zagranicy bez cła maszyn i ich części, doprowadziłoby do wypadku niektóre rodzaje fabrykacji, już utrwalone w Rosji.

Uchwalono również życzenie, by Bank Państwowy przyjmował do dyskonta wydawane przez zarządy ziemskie w postaci zapłaty za maszyny rolnicze fabrykacji odczytowej weksle na termin nie 3-miesięczny, lecz 6-miesięczny.

Następne posiedzenie w piątek.

POSIEDZENIE DUMY PAŃSTWOWEJ z dnia 13 (26) marca.

(T. A. P.) Przewodniczącym Rodzianko. Dumka obradowała nad uchwałą w poniedziałek interpelacja do ministra z powodu bezprawnych rozporządzeń inspektora szkół ludowych pow. dzisiejskiego, Nieczaj

